

Preporuke za reformu poreznog sustava u 2020. godini

Zagreb, rujan, 2020.

American Chamber of Commerce in Croatia *Američka gospodarska komora u Hrvatskoj*

Sadržaj

Uvod	3
Opće preporuke.....	4
Bolja regulativa.....	4
Porezne vlasti kao partneri poslovne zajednice	4
Strogo odvajanje rada prve i druge razine poreznih vlasti	4
Nastanak obaveze plaćanja tek po okončanju upravnog spora	5
Uvođenje mogućnosti dobrovoljnog prijavljivanja neprijavljene porezne obveze	5
Izdavanje potvrda Porezne uprave o nepostojanju poreznog duga hitno i na temelju zatečenog stanja.....	6
Administrativne mjere za olakšanje poslovanja poduzetnika i Porezne uprave	6
Produljenje razdoblja za prijenos poreznog gubitka.....	7
Ispravak porezne obveze zbog nenaplativih potraživanja	7
Produljenje roka za predavanje prijave poreza na dohodak i poreza na dobit.....	9
Porez na dohodak – rasterećenje davanja na plaće.....	14
Povećanje neoporezivog osobnog odbitka	15
Smanjenje porezne stope od 24% na 12%.....	15
Smanjenje stope poreza na dohodak od 36%	16
Izmjena poreznog tretmana „primitka u naravi“	16
Povećanje novčane nagrade za radne rezultate	17
Rasterećenje davanja na pojedina primanja radnika.....	18
Oporezivanje primitaka od nagrada u obliku dodjele dionica i opcijske kupnje dionica.....	18
Naknade namijenjene zdravlju radnika	20
Dodatak za prehranu radnika	20
Naknada za sportske aktivnosti	20
Porezne olakšice za dodatno i dopunsko zdravstveno osiguranje	20
Organiziranje aktivnosti za jačanje tima „team building“	21
Korištenje usluga taksi prijevoza na službenom putovanju	21
Uvođenje porezne olakšice kod privatnog korištenja službenih plug-in vozila	22
Uvođenje neoporezivog dodatka za rad od kuće	22

Uvod

Prema AmCham-ovom *Istraživanju poslovnog okruženja u Hrvatskoj* ispitanici oporezivanje rada i visoko porezno opterećenje vide kao jedan od glavnih ograničavajućih faktora poslovanja u Hrvatskoj, ali se primjećuje učinak dosadašnjeg poreznog rasterećenja.

Glavni ograničavajući faktori u poslovanju u 2018.:

- 1) Nedostatak odgovarajuće radne snage
- 2) Nestabilan regulatorni okvir
- 3) Oporezivanje rada

Glavni ograničavajući faktori u poslovanju u 2019.:

- 1) Oporezivanje rada
- 2) Nedostatak odgovarajuće radne snage
- 2) Visoko porezno opterećenje poslovanja

Najveći nedostaci poslovanja u Hrvatskoj u usporedbi s državama SIE (2019) su bili podjednako, malo tržište i razina oporezivanja te na trećem mjestu sporost administracije.

AmCham pozdravlja dosadašnje mjere za rasterećenje predstavljene kroz četiri kruga porezne reforme te posebice ističe mjere vezane za:

- Dioničke planove
- Izjednačavanje stope PDV-a na lijekove
- Podizanje mjesečnog bruto iznosa na koji se primjenjuje stopa poreza na dohodak od 24%
- Uvođenje mogućnosti nagrađivanja zaposlenika kroz neoporezivi iznos do 5000 kn
- Uvođenje mogućnosti neoporezivih isplata vezano uz smještaji prehranu zaposlenika
- Uvođenje mogućnosti plaćanja premija dopunskog/dodatnog zdravstvenog osiguranja do 2.500 kn godišnje po zaposleniku kao neoporezivog primitka
- Povećanje neoporezivog dijela dohotka (tj. osobnog odbitka) sa 3.800 na 4.000 kn
- Uvođenje dobrovoljnog prijavljivanja porezne obveze vezano uz inozemni dohodak ostvaren od strane fizičkih osoba

AmCham smatra da je daljnje porezno rasterećenje nužno.

Američka gospodarska komora u ovom stajalištu iznosi preporuke za daljnje porezno rasterećenje usmjereno na privlačenje ulaganja i veću konkurentnost hrvatskih poslodavaca kod privlačenja i zadržavanja radne snage.

Opće preporuke

Bolja regulativa

Česte izmjene i dopune poreznih propisa jedna su od ključnih karakteristika hrvatskog poreznog sustava. Učestale, nepredvidive i nestandardizirane izmjene poreznog sustava, bez obzira na sadržaj, nisu dobre za gospodarstvo. Najave Ministarstva financija kako poreznih izmjena u tekućoj godini neće biti ukoliko nisu dogovorene u prethodnoj godini, kao i praksu planiranja poreznih propisa, AmCham vidi kao pozitivan pomak, ali je bitno to načelo održati i u budućnosti.

Porezne vlasti kao partneri poslovne zajednice

Članovi AmCham-a informiraju o učestalom dojmu da su porezni inspektori u nadzoru usmjereni na traženje pogrešaka s ciljem kažnjavanja poduzetnika. Inspektori i Porezna uprava trebali bi se pozicionirati kao savjetnici gospodarstva. U slučaju kad je očito da pogreška nije napravljena namjerno, dovoljno je i mnogo korisnije uputiti upozorenje s planom ispravljanja pogreške.

U nezanemarivom broju slučajeva porezni inspektori pronađu pogrešku u poslovnim knjigama te izgrade slučaj za kažnjavanje kompanija ostavljajući im samo mogućnost višegodišnjeg žalbenog postupka i potom sudskog spora. Takvo ponašanje poreznih vlasti direktno utječe na poslovno i investicijsko okruženje u zemlji.

U skladu s najboljim praksama poreznih vlasti u razvijenim zemljama, u slučajevima kad poduzetnici dobrovoljno obavještavaju porezne vlasti o prethodnom pogrešnom izračunu poreza ili drugim pogreškama u svom postupanju, hrvatska Porezna uprava trebala bi uvažiti inicijativu i otvorenost poduzetnika, ublažiti eventualne štetne posljedice (dodatne obveze i prekršajne kazne) te surađivati s poduzetnikom na rješavanju problema.

Bitno je držati se načela proporcionalnosti. OPG-ovi ili mala poduzeća često nemaju stalno zaposlenog računovođu i nije opravdano pred njih staviti ista očekivanja i zahtjeve kao i za veća poduzeća sa službom za računovodstvo. Primjeri iz prakse pokazuju neujednačeno postupanje poreznih referenata, koji često imaju zahtjeve kojima nije moguće udovoljiti u zadanim rokovima.

AmCham poziva na veću aktivnost Porezne uprave u preventivnom djelovanju, umjesto nametanja dodatnih poreznih obveza i prekršajnih kazni za minorne propuste (npr. nepodnošenje praznog PDV obrasca)

Strogo odvajanje rada prve i druge razine poreznih vlasti

Porezna uprava, koja donosi porezna rješenja i žalbeno tijelo, tj. Samostalni sektor za drugostupanjski upravni postupak, trebali bi biti i stvarno, a ne samo formalno strogo odijeljeni. Nužno je ostvariti dodatni napredak na području dostizanja viših razina stručnosti i iskustva stručnjaka drugostupanjskog tijela.

Trenutačno žalbeno tijelo često samo potvrđuje prvostupanjska porezna rješenja. U takvim okolnostima, žalbe protiv prvostupanjskih odluka nemaju mnogo smisla i često samo produljuju proces.

Nužna je i specijalizacija upravnih sudaca za financijsko (u prvom redu porezno) pravo. U pravilu, suci koji se bave vrlo širokim spektrom upravnih sporova iz različitih pravnih područja odlučuju i o visoko sofisticiranim financijskim i poreznim slučajevima, a presude, u pravilu, imaju značajne financijske posljedice.

Nastanak obaveze plaćanja tek po okončanju upravnog spora

Prema sadašnjoj zakonskoj regulativi redoslijed aktivnosti i obaveza je sljedeći:

- Porezni nadzor obavlja Porezna uprava ili (npr. u slučaju Posebnog poreza na motorna vozila) Carinska uprava;
- Po završenom nadzoru donosi se zapisnik pa porezno rješenje, na koje pravni subjekt ima pravo žalbe Samostalnom sektoru za drugostupanjski upravni postupak;
- U slučaju da drugostupanjsko tijelo potvrdi odluku, pravni subjekt ima pravo pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom, ali to ne odgađa naplatu rješenjem utvrđene porezne obveze.

Na ovaj način Porezna uprava ima mogućnost pravnom subjektu nanijeti teško nadoknadivu štetu u vrlo kratkom vremenu, npr. dovesti ga u nelikvidnost ili stečaj, dok pravni subjekt ovisi o agilnosti upravnog suda, na kojem sporovi traju, u pravilu, više godina.

Uvođenje mogućnosti dobrovoljnog prijavljivanja neprijavljene porezne obveze

Opći porezni zakon i drugi porezni propisi koji se odnose na utvrđivanje, obračun i prijave pojedinih vrsta poreza propisuju kazne za porezne prekršaje i obračun zatezних kamata na zakašnjelo plaćanje obveza. Prema odredbama Općeg poreznog zakona, kamate se obračunavaju od dospijeća pojedine porezne obveze, a dospijeće pojedine vrste poreza utvrđuje se posebnim zakonima. U pravilu se dospijeće porezne obveze utvrđuje od dana kada je porezna obveza nastala.

U poreznim sustavima nekih članica Europske unije uveden je institut „dobrovoljnog prijavljivanja neprijavljene porezne obveze“. Njegova je svrha poticanje poreznih obveznika da dobrovoljno, prije nego što Porezna uprava utvrdi neprijavljenu poreznu obvezu postupkom nadzora u okviru rokova propisanih za zastaru, prijave neprijavljenu poreznu obvezu. Zauzvrat Porezna uprava, ovisno o visini neprijavljene porezne obveze i utvrđenim okolnostima uslijed kojih je došlo do neprijavljivanja na vrijeme (s namjerom utaje ili bez namjere utaje), smanjuje prekršajnu kaznu i kamate u postocima ovisno o okolnostima koje su specifično definirane.

AmCham pozdravlja uvođenje dobrovoljnog prijavljivanja porezne obveze vezano uz inozemni dohodak ostvaren od strane fizičkih osoba u sklopu članka 12.b Općeg poreznog zakona, međutim, smatra da bi za ostale vrste poreza također trebalo uvesti takvu mogućnost.

Uvođenje predložene mjere dovelo bi do stvaranja pozitivnog okruženja u odnosima između poreznih obveznika i poreznih tijela te služilo kao poticaj poreznim obveznicima da dobrovoljno pristupe Poreznoj upravi i prijave poreznu obvezu koja nije prijavljena na vrijeme, a da istovremeno budu svjesni materijalnih posljedica takvog čina, koje bi trebale biti manje u odnosu na slučaj kad Porezna uprava sama utvrdi obvezu postupkom nadzora.

Izdavanje potvrda Porezne uprave o nepostojanju poreznog duga hitno i na temelju zatečenog stanja

Ishođenje potvrda o stanju poreznog duga olakšano je dobrim funkcioniranjem sustava e-Porezna, što AmCham pozdravlja. Međutim, točnost podatka o stanju poreznog duga usprkos tom sustavu ovisi o pravodobnom unosu podataka, što obavlja Porezna uprava. Važno je dalje raditi na povećanju učinkovitosti u tom smislu.

Radi daljnjeg olakšanja sudjelovanja poduzetnika u javnim natjecanjima, za što im je redovito potrebna potvrda o tome da nemaju porezne dugove, predlaže se da se nepostojanjem poreznog duga smatraju i dugovi do određenog razumnog iznosa, npr. do 1.000 kn. To se u sustavu lako može postići na način da se dugovi ispod tog određenog iznosa u ispisu stanja poreznog duga uopće ne prikazuju, kao da poreznog duga nema.

Slično je primjerice privremeno uvedeno kod provedbe postupka plaćanja poreza u posebnim okolnostima izazvanim pandemijom virusa COVID-19 u Pravilniku o provedbi Općeg poreznog zakona. Prema odredbama pravilnika, smatra se da nema dospjelog nenaplaćenog poreznog duga, ako je iznos poreznog duga manji od 200,00 kuna, koliko iznosi najmanji trošak ovršnog postupka sukladno odredbama Općeg poreznog zakona.

Administrativne mjere za olakšanje poslovanja poduzetnika i Porezne uprave

Česte su pritužbe poduzetnika na visoku razinu birokratiziranosti, tj. na velik broj administrativnih zahtjeva kojima trebaju udovoljiti u ispunjavanju svojih poreznih i povezanih obveza. Predlaže se daljnje rasterećenje zasnovano na digitalizaciji i automatizaciji cjelokupnog sustava (modernizacija informatičkog sustava Porezne uprave), koje bi doprinijelo povećavanju transparentnosti, jednakom tretmanu te pojednostavljivanju procesa, a bilo bi i ekološki prihvatljivije („poslovanje bez papira“). Velik broj obrazaca ne doprinosi lakšem poslovanju. Također, obrasce treba pojednostaviti. Poteškoću predstavlja, na primjer, veliki broj šifri koje se koriste u JOPPD obrascima, velik broj podataka u prijavi PDV-a (npr. PDV obrazac Velike Britanije ima 5-7 polja, a hrvatski više od 20 polja), obrazac RPO (prijava u registar poreznih obveznika) i slično.

Poželjno je i drugačije uređenje izdavanja mišljenja Središnjeg ureda Porezne uprave poreznim obveznicima, izvan sustava obvezujućih mišljenja izdanih u za to predviđenom posebnom postupku. Ilustrativni primjer je upit postavljen 6. kolovoza, na koji je odgovor dobiven krajem godine. Usporedbe radi, u Velikoj Britaniji je isti poduzetnik dobio odgovor u roku od nekoliko dana.

Važno je provesti mjere usmjerene na poboljšanje investicijskog okruženja kroz pojeftinjenje i pojednostavljivanje poslovanja.

Produljenje razdoblja za prijenos poreznog gubitka

Trenutna pravila o prijenosu gubitka od 5 godina ne potiču dugoročne investicije, a osobito investicije u visoku tehnologiju. Potrebno je produljiti razdoblje za prijenos gubitaka u skladu s najboljom europskom i svjetskom praksom. Primjerice, Austrija ima period od 7 godina, dok SAD ima čak 20 godina. Smatramo da bi u Hrvatskoj trebalo produžiti ovaj period s 5 na 10 godina. Kao dobar primjer može se navesti rješenje koje implementira Slovenija gdje nema vremenskog ograničenja za prijenos poreznog gubitka unaprijed, ali se svake godine samo 50% ostvarene dobiti može pokriti prenesenim gubitkom, a na 50% treba platiti porez na dobit.

Ispravak porezne obveze zbog nenaplativih potraživanja

U hrvatskom poreznom zakonodavstvu nije predviđeno oslobađanje od PDV-a u slučaju nenaplativog duga niti postoji mogućnost jednostranog ispravka PDV-a bez pisane potvrde kupca o obavljenom ispravku pretporeza u evidencijama PDV-a. Mnogi kupci nisu voljni izvršiti ispravak i dati potrebnu potvrdu. AmCham smatra da bi hrvatska Porezna uprava trebala omogućiti jednostrani ispravak PDV-a za nenaplative dugove usklađivanjem hrvatskog zakonodavstva o PDV-u s pravilima EU-a.

Ključni razlozi za hitnu potrebu izmjene hrvatskog zakonodavstva o PDV-u proizlaze iz nedavne prakse (presuda) Suda Europske unije (CJEU). Sud se zalaže za pravo poreznih obveznika da smanje poreznu osnovicu u slučaju neplaćanja, čak i u slučajevima kada države članice EU-a ne dopuštaju takvo smanjenje, kao što je slučaj u Hrvatskoj (a porezna tijela država članica moraju se pridržavati sudskih presuda). Između ostalog, iz prakse Suda proizlazi:

- da bi zabrana smanjenja porezne osnovice u slučaju neplaćanja bila u suprotnosti s načelom porezne neutralnosti,
- da države članice mogu propisati uvjete za smanjenje porezne osnovice s ciljem sprečavanja utaje ili izbjegavanja plaćanja poreza.

Međutim, te mjere moraju biti ograničene na postizanje tih ciljeva i trebale bi što manje utjecati na načela Direktive o PDV-u, a posebice na načelo neutralnosti. Osobito u slučaju neplaćanja, ti bi uvjeti trebali biti ograničeni na to da porezni obveznik pribavi dokaz da naknada za isporuku primatelju neće biti naplaćena.

Porezni obveznik može smanjiti poreznu osnovicu nakon što se definitivno utvrdi da kupac neće platiti punu cijenu za isporuku ili kada porezni obveznik može s razumnom vjerojatnošću pokazati da dug neće biti podmiren.

Zakonske odredbe daju hrvatskim obveznicima mogućnost ispravka obveze PDV-a u vezi s nenaplativim potraživanjima, ali je procedurom taj ispravak za porezne obveznike otežan. Naime, jedan od uvjeta za ispravak je da porezni obveznik koji je isporučio dobra ili obavio uslugu raspolaže pisanom izjavom primatelja isporuke da je ispravio odbitak pretporeza u svojim poslovnim knjigama i evidencijama. Drugim riječima, ispravak nije moguć bez suradnje kupca.

Primjerice, porezni sustav Velike Britanije nalaže automatsku i zakonsku obvezu kupcima da izvrše povrat pretporeza Poreznoj upravi ako nisu platili svojim dobavljačima u roku od šest mjeseci od primitka dobara, odnosno usluga. Američka gospodarska komora smatra da se Porezna uprava Hrvatske također, promjenom zakonskih propisa, treba uključiti u postupak naplate nenaplativih potraživanja i propisati rok u kojem porezni obveznici moraju obaviti ispravak pretporeza ako nisu platili svoje dobavljače na vrijeme. Time bi se olakšao proces ispravka poreznim obveznicima koji se nisu uspjeli naplatiti za isporučena dobra i obavljene usluge, a istovremeno su imali obvezu platiti PDV iz vlastitih sredstava jer nisu naplatili svoja potraživanja od kupca. Također bi se teret ispravka pomaknuo s poreznog obveznika na Poreznu upravu, što se smatra ispravnim i djelotvornijim postupkom.

Mnoge zemlje EU-a dopuštaju oslobađanje od PDV-a za nenaplativi dug i propisuju određene formalne zahtjeve u tom pogledu. Na primjer, u Češkoj, Francuskoj, Grčkoj, Italiji, Nizozemskoj i Sloveniji, za primjenu oslobođenja od PDV-a kod nenaplativog duga općenito se zahtijeva da dužnik pokrene službeni stečajni postupak ili druge postupke u slučaju insolventnosti kako je određeno zakonom, često s dodatnim ograničavajućim uvjetima za primjenu oslobođenja od PDV-a (npr. izmijenjeni račun isporučitelja ili odobrenje, sudska odluka i slično).

S druge strane, za primjenu oslobođenja od PDV-a kod nenaplativog duga u Belgiji propisuje se samo uvjet da se nenaplativi dug mora iskazati u financijskim izvještajima i drugim obvezama izvještavanja, kao što je izdavanje korektivnog dokumenta koji uključuje specifične informacije povezane s nenaplativim dugom u trenutku kada isporučitelj može svim sredstvima dokazati da se potraživanje smatra izgubljenim. Slični uvjeti koji omogućuju širi opseg primjene oslobođenja od PDV-a kod nenaplativog duga primjenjuju se, primjerice, u Austriji, Cipru, Danskoj, Irskoj, Latviji i Poljskoj, uz dodatni uvjet izdavanja pisane obavijesti isporučitelja kupcu, na temelju koje kupac ima obvezu ispraviti (tj. smanjiti) svoj pretporez. AmCham smatra da nema zapreke da se takvo rješenje implementira i u hrvatski porezni sustav.

Stoga, kako bi svoje propise prilagodili pozitivnim praksama u drugim zemljama EU-a, AmCham predlaže da se sadašnji članak 33. stavak 7. hrvatskog Zakona o PDV-u izmijeni na sljedeći način: „Ako se porezna osnovica naknadno promijeni zbog opoziva, različitih popusta ili nemogućnost naplate, tada porezni obveznik koji je isporučio robu ili usluge može ispraviti iznos PDV-a ako poreznog

obveznika kojem je roba isporučena ili usluge obavljene pisanim putem obavijesti o iznosu PDV-a za koji primatelj nema pravo na odbitak”.

Također, AmCham predlaže da se sljedeći stavci dodaju članku 33.

(8) Porezni obveznik također može ispraviti (smanjiti) iznos zaračunanog PDV-a ako nakon pravomoćne sudske odluke o završetku stečajnog postupka ili uspješnog završetka postupka prisilne nagodbe potraživanje poreznog obveznika nije naplaćeno ili nije u cijelosti naplaćeno. Porezni obveznik može postupiti na isti način ako dobije pravomoćnu sudsku odluku kojom se obustavlja ovršni postupak ili drugi dokument kojim se pokazuje da završetkom izvršnog postupka njegovo potraživanje nije naplaćeno ili nije u cijelosti naplaćeno. Isto vrijedi i za poreznog obveznika kojemu dug nije vraćen ili nije u cijelosti vraćen jer je dužnik izbrisan iz registra ili registara ili drugih relevantnih zakonom propisanih evidencija.

(9) Ne uzimajući u obzir prethodni stavak, ako porezni obveznik naknadno primi uplatu ili djelomičnu uplatu za isporuku dobara ili usluga, porezni obveznik mora ispraviti (smanjiti) iznos po toj osnovi neplaćenog PDV-a, tj. mora platiti odgovarajući iznos PDV-a u državni proračun.

Daljnja pravila o smanjenju obveze PDV-a zbog nemogućnosti naplate propisana u članku 43. stavku 1. Pravilnika o PDV-u ostaju nepromijenjena: „Ako se naknadno umanjuje naknada zbog različitih vrsta popusta koje isporučitelj daje primatelju, kao što su popusti zbog ranijeg plaćanja, rabati i druge vrste odobrenja ili zbog nemogućnosti naplate, tada se umanjuje porezna osnovica na način propisan člankom 33. stavkom 7. Zakona o PDV-u.”

Produljenje roka za predavanje prijave poreza na dohodak i poreza na dobit

U hrvatskom poreznom zakonodavstvu predviđeni su vrlo kratki godišnji rokovi za podnošenja prijave poreza na dohodak i poreza na dobit, što često dovodi do nepotpunih podnesaka zbog nedostatka informacija. AmCham smatra kako bi Porezna uprava trebala omogućiti produljenje roka za podnošenje. Iznimno, zbog proglašenja posebnih okolnosti uzrokovanih pandemijom COVID-19, Općim poreznim zakonom i Pravilnikom o provedbi Općeg poreznog zakona uvedene su mjere odgode i/ili obročne otplate dospjele porezne obveze, oslobođenja od obveze doprinosa za sufinanciranje neto plaće, oslobođenja od podmirivanja poreznih obveza te provedba ostalih odredbi o postupanju za vrijeme posebnih okolnosti. Ostalim odredbama propisano je iznimno produljenje roka za podnošenje prijave poreza na dobit i drugih povezanih obrazaca i izvješća do 30.6. tekuće godine. Pri tome je dospjeće obveza javnih davanja po tako podnesenim obrascima pomaknuto na 31.7.2020. Međutim, navedene odredbe primjenjivale su se samo za vrijeme trajanja posebnih okolnosti.

a) Porez na dohodak

Datumi za prijavljivanje poreza na dohodak ¹			
	Rok*	Produljenja roka	
Hrvatska	28. veljače		
Bosna i Hercegovina	28. veljače		
Slovačka	31. ožujka	30. lipnja	30. rujna ¹
Češka	1. travnja	1. srpnja	1. studenoga ²
Austrija	30. travnja	30. lipnja ³	
Poljska	30. travnja		
Srbija	15. svibnja		
Mađarska	20. svibnja	20. studenoga ⁴	
Slovenija	31. svibnja	31. srpnja ⁵	
Njemačka	31. srpnja	28. veljače ⁶	
Italija	31. listopada		

*u tekućoj godini za prethodnu godinu

¹Lipanj ako su porezna tijela primila obavijest o produljenju roka. Rujan za osobe koje ostvaruju prihode iz stranih izvora.

²Srpanj ako se podnosi uz pomoć poreznog savjetnika. Studeni za osobe koje ostvaruju prihode iz stranih izvora.

³Lipanj za osobe koje podnose elektroničkim putem, ali samo ako zarađuju više od minimalnog iznosa iz drugih izvora, a ne od zaposlenja ili ako istovremeno imaju više od jednog poslodavca.

⁴Ako porezni obveznik nije osobno odgovoran za nedostatak podataka za podnošenje.

⁵Samo ako pojedinac ne dobije obračun od vlade do 31. svibnja.

⁶Ako se podnosi uz pomoć poreznog savjetnika, drugu sljedeću godinu (npr., 28. veljače 2020. za poreznu prijavu za 2018.)

U hrvatskom zakonodavstvu o porezu na dohodak predviđaju se vrlo kratki godišnji rokovi za podnošenje prijave poreza na dohodak, 31. siječnja (obrazac INO-DOH) i zadnji dan veljače (obrazac ZPP-DOH) tekuće godine za dohodak ostvaren u prethodnoj godini. U praksi to često dovodi do podnošenja nepotpune dokumentacije, posebno za osobe koje ostvaruju dohodak iz inozemstva. Naime, u trenutku podnošenja te osobe nemaju potpune informacije o dohotku ostvarenom iz inozemstva ili o inozemnim poreznim obvezama koje se mogu iskoristiti kao porezni kredit s obzirom na hrvatske porezne obveze i, u nekim slučajevima, čak ni o njihovoj poreznoj rezidentnosti.

AmCham predlaže da se hrvatsko zakonodavstvo o porezu na dohodak izmijeni tako da:

Rok za podnošenje godišnje prijave poreza na dohodak bude 31. ožujka tekuće godine za dohodak ostvaren u prethodnoj godini.

Osobe koje 31. ožujka nemaju potpune informacije o dohotku ostvarenom iz inozemstva i inozemnim poreznim obvezama mogu zatražiti „automatsko“

¹ [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-2018-19-worldwide-personal-tax-and-immigration-guide/\\$FILE/ey-2018-19-worldwide-personal-tax-and-immigration-guide.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-2018-19-worldwide-personal-tax-and-immigration-guide/$FILE/ey-2018-19-worldwide-personal-tax-and-immigration-guide.pdf) Pristupano: 23.7.2019.

produljenje roka podnošenja prijave poreza na dohodak do 30. studenoga tekuće godine za dohodak ostvaren tijekom prethodne godine.

U skladu s AmCham-ovim prijedlogom, opći rok za podnošenje godišnje prijave poreza na dohodak bio bi 31. ožujka tekuće godine za dohodak ostvaren u prethodnoj godini (umjesto trenutačno važećih rokova 31. siječnja i kraja veljače).

Osoba koja ostvaruje dohodak iz inozemstva i nema potpune informacije o dohotku iz inozemstva ostvarenom u prethodnoj godini i inozemnim poreznim obvezama obavijestit će Poreznu upravu i zatražiti produljenje roka. Obavijest treba dostaviti do 31. ožujka tekuće godine za dohodak ostvaren u prethodnoj godini (AmCham predlaže da sadržaj i oblik obavijesti budu propisani u zakonodavstvu o porezu na dohodak). Nakon što osoba bude imala potpune informacije o ostvarenom dohotku iz inozemstva i inozemnim poreznim obvezama, podnijet će hrvatske godišnje obrasce, ali najkasnije do 30. studenoga tekuće godine za dohodak ostvaren tijekom prethodne godine.

Ovaj je prijedlog u skladu sa sadašnjim odredbama propisa o porezu na dohodak u kojima je određeno da se potvrda o plaćenom porezu u inozemstvu dostavlja Poreznoj upravi do 30. studenog tekuće godine za dohodak ostvaren u prethodnoj godini.

Očekuje se da će to imati pozitivan učinak na administrativne kapacitete poreznih obveznika i Porezne uprave, tj. smanjit će se dodatna administracija na obje strane:

Osobe koji ostvaruju dohodak iz inozemstva neće biti dužne podnijeti nepotpunu dokumentaciju (zbog nedostatka informacija) kako bi poštovale rok za podnošenje, niti podnijeti dokumentaciju po primitku informacija putem izmjena prethodno dostavljene nepotpune dokumentacije (kako bi na odgovarajući način iskazale odgovarajući dohodak i inozemne porezne obveze).

Porezna uprava neće primati netočnu, nepotpunu dokumentaciju, koju treba obraditi po primitku, o inozemnom dohotku i inozemnim poreznim obvezama, što može dovesti do pogrešnog planiranja povrata poreza na dohodak.

Ovaj će prijedlog također značajno olakšati administrativno opterećenje i poboljšati usklađenost / raspored izvješćivanja za osobe koje primaju dohodak iz inozemstva, što će biti pozitivan pomak za one hrvatske građane koji ostvaruju dohodak iz inozemstva i one strane građane koji rade i posluju u Hrvatskoj.

b) Porez na dobit

Datumi za prijavljivanje poreza na dobit ²			
	Rok*	Produljenja roka	
Hrvatska ¹	30. travnja		
Bosna i Hercegovina ²	31. ožujka		
Slovačka ³	31. ožujka	30. lipnja	30. rujna
Češka ⁴	31. ožujka	30. lipnja	
Poljska ⁵	31. ožujka		
Slovenija ⁵	31. ožujka		
Austrija ⁶	30. travnja	30. lipnja	31. ožujka / 30. travnja
Mađarska ⁷	31. svibnja		
Njemačka ⁸	31. svibnja	31. prosinca	
Srbija ⁹	30. lipnja		
Italija ¹⁰	30. rujna		

*u tekućoj godini za prethodnu godinu

¹Ili 4 mjeseca nakon kraja poslovne godine društva.

²U Federaciji Bosne i Hercegovine; u Republici Srpskoj i Distriktu Brčko 90 dana nakon kraja poslovne godine društva.

³Ili 3 mjeseca nakon kraja poslovne godine društva. Lipanj ako su porezna tijela primila obavijest o produljenju roka. Rujan ako je društvo primilo prihode iz stranih izvora.

⁴Lipanj automatski ako je porezni obveznik podvrgnut zakonskoj reviziji. Inače se produljenje može odobriti prema nahođenju poreznih tijela.

⁵Ili 3 mjeseca nakon kraja poslovne godine društva.

⁶Lipanj ako se podnosi elektroničkim putem. 31. ožujka / 30. travnja sljedeće godine ako poreznog obveznika zastupa ovlaštenu porezni savjetnik.

⁷Ili 5 mjeseci nakon kraja poslovne godine društva.

⁸Prosinac ako ovlaštenu porezni savjetnik pripremi povrat.

⁹Ili 6 mjeseci nakon kraja poslovne godine društva.

¹⁰Ili 9 mjeseci nakon kraja poslovne godine društva.

Prema Zakonu o porezu na dobit, rok za podnošenje prijave poreza na dobit je četiri mjeseca nakon kraja poslovne godine. Taj rok je konačan i nije predviđena mogućnost produljenja.

Mnoge zemlje u okruženju dozvoljavaju dulji rok za podnošenje prijave poreza na dobit, a uz to, mnoge zemlje dozvoljavaju poreznim obveznicima tražiti produljenje roka.

Porezni obveznici koji imaju poslovne jedinice i plaćaju porez na dobit u inozemstvu najčešće ne mogu pribaviti potrebnu dokumentaciju za uračunavanje poreza plaćenog u inozemstvu do propisanog roka te su stoga primorani naknadno ispravljati predanu prijavu poreza na dobit.

² [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-2018-19-worldwide-personal-tax-and-immigration-guide/\\$FILE/ey-2018-19-worldwide-personal-tax-and-immigration-guide.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-2018-19-worldwide-personal-tax-and-immigration-guide/$FILE/ey-2018-19-worldwide-personal-tax-and-immigration-guide.pdf) Pristupano: 23.7.2019.

Nadalje, prema Zakonu o računovodstvu, rok za sastavljanje i podnošenje (nekonsolidiranih) godišnjih financijskih izvještaja je šest mjeseci od kraja poslovne godine. Godišnji financijski izvještaji su temelj za pripremu prijave poreza na dobit, tj. računovodstvena dobit je polazišna točka za utvrđivanje obveze poreza na dobit. To znači da porezni obveznici prvo moraju pripremiti i utvrditi godišnje financijske izvještaje kako bi imali točne i potpune informacije za potrebe utvrđivanja obveze poreza na dobit, no zakonski rok za njihovu pripremu i podnošenje je duži od roka za pripremu i podnošenje prijave poreza na dobit.

U praksi, mnogim poreznim obveznicima predstavlja problem finalizirati godišnje financijske izvještaje do roka za predaju prijave poreza na dobit, a to se posebno odražava kod srednjih i velikih poduzetnika, odnosno poduzetnika koja su obveznici revizije (i drugih poduzetnika koji obavljaju reviziju svojih financijskih izvještaja). U praksi se pokazuje da je vrlo zahtjevno zatvoriti poslovne knjige, sastaviti godišnje financijske izvještaje i obaviti reviziju godišnjih financijskih izvještaja do roka za podnošenje prijave poreza na dobit.

U nekim slučajevima se događa da porezni obveznici moraju intervenirati u svoje poslovne knjige i nakon što su predali prijavu poreza na dobit, ili zbog ispravka uočenih grešaka koje su prepoznali sami porezni obveznici ili zbog nalaza revizije. Iako u takvim slučajevima porezni obveznici u roku pripreme i predaju godišnje financijske izvještaje za javnu objavu, primorani su naknadno raditi ispravak prijave poreza na dobit.

Slijedom navedenog, produljenje roka za podnošenje prijave poreza na dobit bi u određenoj mjeri administrativno rasteretilo porezne obveznike, a posredno i Poreznu upravu.

U skladu s time, AmCham predlaže da se rok za podnošenje prijave poreza na dobit produlji na šest mjeseci nakon kraja poslovne godine (tj. da se izjednači s rokovima za predaju godišnjih financijskih izvještaja za javnu objavu) ili da se poreznim obveznicima barem omogući traženje produljenja roka za predavanje prijave poreza na dobit.

Porez na dohodak – rasterećenje davanja na plaće

U Istraživanju poslovne klime koje je AmCham predstavio početkom 2020. godine vidi se napredak vezan uz porezno rasterećenje rada. AmCham smatra da Vlada treba nastaviti raditi na daljnjem poreznom rasterećenju rada kako bi on bio konkurentniji u usporedbi s drugim državama srednje i istočne Europe te usmjeren na zadržavanje radne snage u Hrvatskoj.

Donja tablica KPMG-a daje pregled poreznih stopa i doprinosa na hrvatskom i konkurentskim tržištima.

Pregled poreznih sustava u 2019.	Hrvatska	Bugarska	Češka	Rumunjska	Srbija	Slovačka
Stopa poreza na dobit (općenito)	12% - za ostvareni prihod do HRK 3.000.000,00 18% - za ostvareni prihod jednak ili veći od HRK 3.000.000,01	10%	19%	16%	15%	21%
Stopa PDV-a (općenito)	25%	20%	21% (smanjena stopa od 10% i 15% primjenjiva je na određenu robu)	19%	20%	20%
Stope poreza na dohodak (plaće)	24%, 36% + prizrež do 18% (najviša stopa se primjenjuje na godišnji oporezivi dohodak iznad HRK 360.000,00, odnosno EUR 48.000,00 u 2018.	10%	Efektivna porezna stopa je između 20.1%-23.35% ovisno o razini dohotka*	10%	10% (+10% za godišnje dohotke od EUR 20.938 do EUR 41.875 odnosno +15% za dohotke iznad EUR 41.875**)	19% (25% za iznos godišnjeg dohotka koji je premašio EUR 36.256,37)
Doprinosi na plaću	Zaposlenik: 20% (djelomično ograničeno) Poslodavac: 16,5% (neograničeno)	Zaposlenik: 13.78% (ograničeno) Poslodavac: 18.92% do 19.62% (ograničeno)	Zaposlenik: 11% (djelomično ograničeno) Poslodavac: 33.8%* (djelomično ograničeno)	Zaposlenik: 35% (neograničeno) Poslodavac: 2.25% (neograničeno)	Zaposlenik: 19,9% (ograničeno) Poslodavac: 16,65% (ograničeno)	Zaposlenik: 13,4% (djelomično ograničeno) Poslodavac: 35,2% (djelomično ograničeno)

*Češka vlada trenutno razmatra smanjenje stopa poreza na dohodak; ukoliko prijedlog novog Zakona bude usvojen nove progresivne stope biti će 15% i 23%.

Izvor: KPMG, rujan 2020.

Iz tablice je vidljivo da je Hrvatska nekonkurentna u smislu poreznog opterećenja rada, posebice u segmentu viših plaća. To je jedan od razloga što velik broj propulzivnih sektora u Hrvatskoj ima problem s nedostatkom kadrova, što je izuzetno vidljivo, primjerice, u ICT industriji i u turizmu.

Smanjenje poreznog opterećenja rada doprinijelo bi otvaranju regionalnih središta međunarodnih kompanija u Hrvatskoj, budući da bi uslijed smanjenja opterećenja plaća javnim davanjima poduzetnicima bilo povoljnije platiti najbolje menadžere. Na taj način bi se Hrvatska pozicionirala kao regionalni poslovni centar, u čemu joj pomažu članstvo u EU i zemljopisni položaj, a odmaže skupo zapošljavanje.

Amcham predlaže tri ključne mjere:

- Povećanje neoporezivog osobnog odbitka na 4.800 Kn
- Smanjenje porezne stope od 24% na 12% poreza na dohodak
- Smanjenje porezne stope od 36% poreza na dohodak

Povećanje neoporezivog osobnog odbitka na 4.800 Kn, zajedno s predloženim izmjenama stopa poreza na dohodak, omogućila bi radno aktivnoj populaciji veći raspoloživi dohodak, uz očekivano povećanje potrošnje i veću gospodarsku aktivnost.

Povećanje neoporezivog osobnog odbitka

Povećanje neoporezivog dijela dohotka (tj. osobnog odbitka) već je ostvareno u par koraka sa 2.600 kn na 4.000 kn. Međutim AmCham smatra da bi daljnje povećanje na 4.800 kuna bilo korisno za širok krug radne populacije u Hrvatskoj tako što bi osobama s višim i srednjim primanjima bilo sniženo ukupno porezno opterećenje i povećana neto primanja.

Također, to bi otvorilo prostor poslodavcima osoba s neto primanjima do 4.000 kuna (kojima povećanje neoporezivog dijela plaće inače ne proizvodi učinak jer zbog razmjerno niske plaće ne plaćaju porez na dohodak) da razmotre povećanje plaća tih osoba jer bi neto učinak za posloprimca i bruto učinak za poslodavca bio povoljniji nego u situaciji kad bi na odgovarajući dio povećanja plaće trebalo primijeniti porez na dohodak od 24% ako je osobni odbitak ostao isti.

Socijalne učinke koje bi ova mjera imala ne treba posebno objašnjavati.

Smanjenje porezne stope od 24% na 12%

Smanjenje porezne stope na dohodak od 24% na 12% imalo bi vrlo snažan utjecaj na hrvatsko gospodarstvo i povećalo bi kupovnu moć velikog broja zaposlenih.

Mjera se predlaže radi daljnjeg rasterećenja razmjerno nižih ili „srednjih“ dohodaka. Uz isti trošak poslodavaca zaposlenici dobivaju veća neto primanja, što povećava njihovu gospodarsku moć i kapacitet za potrošnju, tj. povećava životni standard. To posredno ima pozitivan utjecaj na gospodarski rast u Hrvatskoj. Tijekom posljednjih nekoliko kvartala veća gospodarska snaga stanovništva zbog provedenog poreznog rasterećenja dovela je do viših stopa gospodarskog rasta u značajnom iznosu generiranom osobnom potrošnjom. AmCham smatra da bi snižavanje stope od 24% poreza na dohodak pridonijelo daljnjem gospodarskom rastu zbog veće potrošnje građana, koji bi imali viši iznos raspoloživog dohotka.

Smanjenje stope poreza na dohodak od 36%

Kako bi se u potpunosti potaknula ulaganja, privukla regionalna sjedišta i potaknulo povećanje više plaćenih profesija u Hrvatskoj, stopu poreza na dohodak od 36 % trebalo bi značajno smanjiti. Alternativno, stopa od 36% trebala bi se primjenjivati samo za bruto mjesečne plaće veće od 75.000 HRK.

Za djelatnosti koje su razmjerno „bolje“ plaćene stopa poreza od 36% (uvećana za prirez, gdje je propisan) predstavlja značajno opterećenje dohotka i umanjuje konkurentnost hrvatskih poslodavaca u odnosu na one u usporedivim drugim državama. Smanjenje te porezne stope omogućava otvaranje/privlačenje poslova za visokoobrazovane zaposlenike koji kreiraju visoku dodanu vrijednost (npr. IT, turizam, financijski sektor, farmaceutika...). Hrvatska treba pratiti trend promjene uloga zaposlenika u društvima koja posluju u više zemalja, gdje su ti zaposlenici zaduženi za tržišta u više država. Atraktivni sustav oporezivanja dohotka, s nižim opterećenjem za razmjerno viša primanja, privući će takve kompanije i omogućiti da regionalne uloge (ne nužno upravljačke, već visoko stručne) dobiju hrvatski porezni rezidenti jer će uz isti trošak plaće ti zaposlenici imati viša neto primanja. Zato predlažemo smanjenje više stope ili daljnje povećanje praga za ulazak u viši porezni razred. Obje mjere pozitivno utječu na povećanje neto dohotka uz isti trošak.

Izmjena poreznog tretmana „primitka u naravi“

Zakon o porezu na dohodak propisuje da bilo koji primitak koji poslodavac omogućí svome radniku, a koji nije u novcu potpada pod definiciju primitka u naravi te predstavlja oporeziv primitak radnika (osim određenih iznimki koje su propisane Zakonom i Pravilnikom).

Praktično, to znači da je ostvareni primitak neto vrijednost, pri čemu se osnovica mora uvećati za pripadajuće poreze i doprinose (tvz. gross-up). Ovakva tehnika izračuna dovodi do ekstremno visokog poreznog opterećenja pri čemu dolazi do efektivne porezne stope koja može dosegnuti čak 153,17% (ukoliko osoba ulazi u viši porezni razred).

Dodatno Zakon ne propisuje drugačiji porezni tretman zavisno o tome da li obvezu poreza i doprinosa plaća poslodavac ili zaposlenik:

- U slučaju da je plaća poslodavac, osim samog troška pribavljanja primitka u naravi, uz ovakvo porezno opterećenje poslodavci su de-stimulirani zaposlenicima omogućavati bilo kakve dodatne benefite (osim onih koji su izrijekom propisani kao neoporezivi do određenog iznosa) jer im je jednostavno preskupo;
- U slučaju da plaća zaposlenik, zaposlenik mora platiti više poreza i doprinosa nego li je vrijednost onoga što mu je poslodavac dao, pa jednostavno nema financijskog motiva prihvatiti takve primitke.

U informativnom istraživanju koje je proveo KPMG u kolovozu 2020. godine u nekoliko susjednih zemalja (Austrija, Mađarska, Slovačka Slovenija), proizlazi da

osim što imaju izuzetke od oporezivanja pojedinih kategorija primitaka u naravi, zemlje općenito ne tretiraju primitke u naravi netom već bruto primitkom, pogotovo ukoliko poreznu obvezu podmiruju zaposlenici. U nastavku se nalazi kratak opis oporezivanja po zemljama*:

Mađarska	Mađarska je implementirala razne modele primitaka u naravi koje poslodavci mogu omogućiti svojim zaposlenicima bez plaćanja poreza na dohodak (ali uz plaćanje obveznih doprinosa), uz uvjet da se sredstva odnose na određenu specifičnu namjenu (smještaj, ugošćavanje, slobodno vrijeme) i da se troše isključivo kod mađarskih pružatelja usluga. Iznos sredstava je limitiran (otprilike EUR 2.280/HRK 17.000 godišnje po zaposleniku). Osim toga postoje određeni primici koji su u potpunosti oslobođeni od poreza i doprinosa poput ulaznica za sportske i kulturne događaje.
Slovačka	Slovački propis prepoznaje dvije vrste primitaka u naravi: monetarne benefite i ne-monetarne benefite. Monetarni benefiti tretiraju se na isti način kao i plaća (bruto primitak), a ne-monetarni benefiti se ubrućuju za potrebe izračuna poreza i doprinosa.
Austrija	U pravilu, Austrija primitke u naravi tretira bruto za potrebe izračuna poreza i doprinosa.
Slovenija	Slovenski propis ne zahtjeva ubrućivanje primitaka u naravi ukoliko zaposlenik kao fizička osoba snosi porez (isti tretman kao i plaća u novcu). Iznimka se primjenjuje jedino ukoliko poreznu obvezu preuzima poslodavac.

*Izvor: KPMG, rujan 2020.

S obzirom na navedeno i na potrebu pronalaženja dodatnih modela nagrađivanja i stimuliranja radne snage u Hrvatskoj, predlažemo da se razmotri brisanje odredbe koja propisuje uvećavanje osnovice za pripadajuće poreze i doprinose kako je propisano Zakonom, a u odnosu na oporezivanje primitaka u naravi jer čini takve primitke izrazito nekonkurentnim i administrativno kompleksnim za provođenje. Umjesto toga, predlažemo razmotriti da se tržišna vrijednost primitka u naravi smatra bruto vrijednosti za potrebe plaćanja poreza i doprinosa.

Povećanje novčane nagrade za radne rezultate

AmCham predlaže povećanje neoporezivog iznosa 'Novčane nagrade za radne rezultate i druge oblike dodatnog nagrađivanja radnika (dodatna plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.) sa 5.000 HRK na 12.000 HRK (Pravilnik o porezu na dohodak, članak 7., stavak 2.)

Mjera omogućava optimalni neto učinak za posloprimce i poslodavce u okolnostima kad poslodavci imaju mogućnost dodatno nagraditi radnike. AmCham smatra da je primjeren iznos za ovu potrebu 1.000 kuna mjesečno.

Ova mjera ne bi utjecala na prihode lokalnih vlasti čime bi se olakšalo njezino usvajanje bez primjedbi drugih zainteresiranih strana.

Rasterećenje davanja na pojedina primanja radnika

Oporezivanje primitaka od nagrada u obliku dodjele dionica i opcijske kupnje dionica

Od 1. siječnja 2019. svi primici na temelju nagrada u obliku dodjele dionica i opcijske kupnje dionica imaju jednak porezni tretman, tj. smatraju se dohotkom od kapitala u naravi, koji podliježe 24-postotnoj poreznoj stopi (uvećanoj za prirez). Međutim, u praksi postoje različita tumačenja novih odredbi Zakona o porezu na dohodak koja se uglavnom svode na dva pitanja:

- Da li se pod terminom „dionica“ koji navodi Zakon podrazumijevaju i drugi oblici vlasništva u kapitalu, pa bi se tako povoljniji porezni tretman koji je propisan za opcijske planove mogao primijeniti i na udjele u društvima sa ograničenom odgovornošću (d.o.o.);
- Treba li se vrijednost primitka u naravi u obliku dodjele dionica i opcijske kupnje dionica smatrati kao neto naknada (koja se mora preračunati u bruto iznos za potrebe oporezivanja) ili bruto naknada (bez potrebe za preračunavanjem u bruto iznos).

Implementacija opcijskih planova i u društvima s ograničenom odgovornošću ('d.o.o.')

Trenutna formulacija Zakona o porezu na dohodak izriječno predviđa povoljniji porezni tretman za dodjelu ili opcijsku kupnju **dionica**, ali ne definira tretman **poslovnih udjela**. Kako nije jasno da li Zakon pod terminom „dionica“ kao generalnim pojmom označava vlasništvo u kapitalu društva, bilo ono d.d. ili d.o.o., u praksi su se počela pojavljivati razna tumačenja, ali i interesi društava s ograničenom odgovornošću da i svojim zaposlenicima omoguće povoljniji tretman sudjelovanja u kapitalu društva.

Naime, kao posljedica porezne reforme i povoljnijeg oporezivanja opcijskog nagrađivanja zaposlenika, mnoge kompanije krenule su s implementacijom ovog modela kako bi bili konkurentniji na europskom tržištu te kako bi zadržale svoje zaposlenike. Pojedinim granama gospodarstva poput IT industrije i start-upova, ovakvi modeli su krucijalni za nastavak njihovih poslovnih operacija u Hrvatskoj. Međutim, velika većina takvih poduzeća u Hrvatskoj su formirana kao d.o.o. tj. društva s ograničenom odgovornošću.

Pravna tumačenja koja susrećemo u praksi upravo i govore u prilog tome da nema suštinske razlike u stjecanju dionica i udjela od strane radnika:

- Dionice i poslovni udjeli daju jednaka imovinska prava;
- Isplata dobiti po osnovi dionice (dividenda) i udjela oporezuju se na jednak način, jedinstvenom poreznom stopom od 12%;

- D.o.o. je organizacijski oblik društva kapitala te je primjereno da se primici po takvim udjelima oporezuju kao kapital;
- Većina poduzeća koja stvaraju dodatan gospodarski rast u Hrvatskoj su manja i srednja poduzeća koja su u pravilu uvijek d.o.o.; drugačiji porezni tretman stjecanja udjela u njima bio bi diskriminatoran;
- Inzistiranje na preoblikovanju društva iz d.o.o. u d.d. samo zbog povoljnijeg oporezivanja radničkog dioničarstva bila bi samo u svrhu forme jer suštinski ne bi bilo drugih promjena – niti unutar društva (osim formalnosti) a niti u radno-pravnom odnosu.

Preporuka AmCham-a: izrijekom uključiti udjele u preferencijalni tretman opcijskih planova

Predlaže se izmjena Zakona o porezu na dohodak u kojoj će se jasno propisati da se dohotkom od kapitala, osim dodjele ili kupnje vlastitih dionica smatraju i **dodjela i stjecanje udjela u društvu.**

Smatramo da će se time regulirati praznina u propisu i nedoumica koja je nastala za veliki broj kompanija koje su po svojoj strukturi d.o.o., a koji su zbog pozitivnih signala od strane zakonodavca i pravnog tumačenja vlasništva kapitala, krenule u implementaciju opcijskog nagrađivanja svojih zaposlenika dodjelom ili kupnjom udjela, a koje su stopirale proces zbog nedovoljno jasno definiranog propisa, koji im u eventualnom poreznom nadzoru stvara rizik tumačenja da se radi o primitku u naravi koji se oporezuje kao plaća ili drugi dohodak, a koji bi vodio do prekomjernog oporezivanja – efektivnih poreznih stopa koje variraju od 70 pa do preko 150 %.

Zbog ovakve neizvjesnosti, a s druge strane nužnosti implementiranja participacije radnika u kapitalu društva, kompanije razmatraju mogućnost restrukturiranja i preseljenja svojih sjedišta van Hrvatske.

Ukoliko bi se zakonski okvir po ovom pitanju jasno definirao, ovakav bi se scenarij zasigurno izbjegao te bi istovremeno pomogao stimulaciji i razvoju manjih i srednjih poduzeća kao i start-upova u Hrvatskoj.

Neto vs. bruto naknada kod opcijskih planova

Zavisno o tome smatra li se primitak po osnovi opcijskog plana neto ili bruto naknadom, tumačenje efektivne porezne stope može varirati:

- ako se vrijednost dotičnih primitaka smatra neto primitkom u naravi (s potrebom za preračunavanje u bruto iznos), efektivna porezna stopa iznosi 39,51% (za porezne obveznike s prebivalištem u Gradu Zagrebu).
- ako se vrijednost dotičnih primitaka smatra bruto primitkom u naravi (bez potrebe za preračunavanje u bruto iznos), efektivna porezna stopa iznosi 28,32% (za porezne obveznike s prebivalištem u Gradu Zagrebu).

Zagrebu), što je još uvijek iznad prosječne efektivne porezne stope u regiji srednje i istočne Europe.

Preporuka AmCham-a: definirati dohodak po osnovi opcijske kupnje bruto primitkom oporezivim po stopi od 12%

Predlaže se izmjena hrvatskog zakonodavstva o porezu na dohodak tako da se primici od nagrada u obliku dodjele dionica/udjela i opcijske kupnje dionica/udjela smatraju bruto primitkom od kapitala, oporezivoj po 12% uvećanoj za prizrez čime bi se eliminirala potreba preračunavanja na bruto iznos i potenciranje efektivne porezne stope.

Porezna stopa od 12% trenutačno je primjenjiva porezna stopa za dividende, kamate i kapitalne dobitke, tako da bi smanjenje porezne stopa sa 24% na 12% bilo u skladu s tim poreznim stopama, a takvim povoljnim poreznim tretmanom Hrvatska bi omogućila zadržavanje i privlačenje visokokvalificirane radne snage te postala privlačnija destinacija za strana ulaganja, prvenstveno za osnivanje regionalnih sjedišta stranih i domaćih kompanija u Hrvatskoj.

Naknade namijenjene zdravlju radnika

Dodatak za prehranu radnika

AmCham je ranijim preporukama predlagao uvođenje mogućnosti isplate neoporezivog dodatka za prehranu radnika u razumnom dnevnom iznosu (po radnom danu) od npr. 30-35 kuna, a Vlada RH je uvela do 5.000 kn paušalno ili do 12.000 kn na temelju stvarno nastalih troškova. AmCham pozdravlja usvajanje ovog prijedloga od strane poslovne zajednice.

Naknada za sportske aktivnosti

S obzirom na visoki broj dana bolovanja, pretilost dijela stanovništva, troškove zdravstvenog sektora i time nastale štete za gospodarstvo i opću državu, predlaže se uvođenje mogućnosti neoporezivog financiranja sportskih aktivnosti zaposlenika, s ciljem poboljšanja njihovog općeg zdravstvenog stanja (npr. mjesečne ili godišnje članarine za teretanu, gradski bazen, termini za korištenje sportskih terena i slično).

AmCham predlaže da se neoporezivi iznos za sportske aktivnosti radi jednostavnijeg administriranja može isplaćivati izravno pružatelju usluge.

Porezne olakšice za dodatno i dopunsko zdravstveno osiguranje

AmCham pozdravlja uvođenje mogućnosti neoporezive isplate premija dopunskog i dodatnog zdravstvenog osiguranja za radnike do 2.500 kn godišnje po radniku i sukladno ranijim preporukama predlaže maksimalni iznos olakšice dodatnog i dopunskog zdravstvenog osiguranja od 7.500 kn.

Primjer zemlje koja primjenjuje porezne olakšice za premiju zdravstvenog osiguranja je Portugal, gdje se premija zdravstvenog osiguranja koristi kao porezno priznat odbitak u porezu na dohodak. Odbitak ima određeni limit, koji se određuje ovisno o drugim poreznim olakšicama i ovisi o iznosu oporezivog dohotka, a maksimalni iznos olakšice je 1.000 EUR.

Organiziranje aktivnosti za jačanje tima „team building“

Rad iziskuje određeni psihofizički napor svakog zaposlenika. Istovremeno, pojedini radnici najčešće su dio određene organizacijske jedinice ili tima s kojim kroz zajedničke poslovne poduhvate rješavaju i obavljaju zadatke.

U skladu s trendovima razvijenih gospodarstava, i hrvatski poslodavci sve češće organiziraju aktivnosti za jačanje tima, odnosno *team building*. Zajedničke aktivnosti poslovnih kolega vode boljoj izgradnji timskog duha, osjećaju pripadnosti kolektivu te doprinose boljem međusobnom poznavanju, povjerenju, razumijevanju i poštovanju, što rezultira znatno boljim pojedinačnim, ali i kolektivnim poslovnim rezultatima.

Trenutačno ovaj tip aktivnosti podliježe oporezivanju, što predstavlja značajan trošak poslodavcima, koji nerijetko odustaju od organiziranja rekreativnih aktivnosti za zaposlenike ili pak smanjuju opseg i kvalitetu planiranih aktivnosti u svrhu smanjivanja troškova. Organiziranje *team buildinga* predstavlja standard kod modernog upravljanja organizacijama i menadžmenta ljudskim potencijalima te se oporezivanjem rekreativnih aktivnosti za zaposlenike otežava pratiti najmodernije poslovne trendove u Hrvatskoj.

AmCham smatra da bi neoporezivanje aktivnosti za jačanje tima, tj. jasno propisivanje tretmana troškova tih aktivnosti u poreznom smislu, imalo višestruke pozitivne učinke na psihofizičku dobrobit zaposlenika, ali i na bolju produktivnost pojedinaca, poduzeća i, u konačnici, hrvatskog gospodarstva.

Korištenje usluga taksi prijevoza na službenom putovanju

Ako se radnik za prijevoz od zračne luke do mjesta u koje je upućen na službeno putovanje koristio taksijem ili nekim drugim prijevozom, ti se izdaci ne smatraju prijevozom u mjestu službenog putovanja i priznaju se kao troškovi prijevoza na službenom putovanja. Riječ je o prijevozu do mjesta službenog puta, a ne u mjestu službenog puta, stoga se i mogu nadoknaditi zaposleniku bez plaćanja poreza na dohodak i doprinosa.

U slučaju da se izdaci za usluge taksi prijevoza odnose na prijevoz u samom mjestu službenog puta, spomenuti izdaci trebaju se platiti iz iznosa dnevnice. Ako se ipak nadoknade zaposleniku, za spomenuti izdatak morala bi se obračunati plaća u naravi.

Radnici u pravilu pokušavaju maksimalno iskoristiti vrijeme u mjestu službenog putovanja. U situacijama kada se organizira više sastanaka i poslovnih aktivnosti u jednom danu, uobičajeno je korištenje taksi usluga kako bi se izbjeglo usporavanje

dnevnog plana ili nepotrebno produljivanje boravka. Korištenje taksi usluga u poslovne svrhe je poslovni izdatak te ne bi trebao biti pokriven iz dnevnica radnika.

AmCham smatra kako bi korištenje usluga taksi prijevoza na službenom putovanju trebalo biti tretirano kao trošak službenog puta, bez obračunavanja plaće u naravi, tj. da dnevnicu treba biti namijenjena samo pokrivanju troškova pića i prehrane tijekom trajanja službenog puta.

Uvođenje porezne olakšice kod privatnog korištenja službenih plug-in vozila

Ukoliko tvrtka posjeduje plug-in vozila (BEV i PHEV) čiji radnici ista koriste i u privatne svrhe AmCham smatra da takva uporaba treba biti oslobođena plaćanja poreza na dohodak u naravi po uzoru na Ujedinjenu Kraljevinu i Nizozemsku.

Uvođenje neoporezivog dodatka za rad od kuće

S obzirom na trenutnu situaciju te sve prihvaćeniji oblik rada i od poslodavaca i od radnika, odnosno rad od kuće, AmCham se zalaže za:

Omogućavanje unošenje stavke neoporezive fiksne naknade za troškove koji nastanu uporabom vlastite opreme radnika (kako je definirano Zakonom o radu) i drugih troškova radnika vezanih uz obavljanje poslova (kada nije moguće lako odrediti da je trošak isključivo vezan za radni odnos, kao što je to primjerice trošak interneta, službenog mobitela i sl. – npr. trošak struje, vode, centralnog grijanja) u porezno zakonodavstvo.

U Sloveniji je propisan mjesečni neoporezivi dodatak za rad od kuće u iznosu 5% plaće, ali ne više od 5% prosječne slovenske plaće (to je sad već više od 90 eura mjesečno). Kako bi dodatak za rad od kuće bio neoporeziv potrebno ga je definirati internim pravilnikom ili ugovorom o radu, oprema kupljena za rad od kuće mora biti potrebna i uobičajena za određeno radno mjesto i dodatak za rad od kuće treba biti potkrepljen stvarnim troškovima.

Za dodatne informacije molimo kontaktirajte:
Američka gospodarska komora u Hrvatskoj
Andrea Doko Jelušić,
Izvršna direktorica
T: 01 4836 777
E: andrea.doko@amcham.hr